

Naturvernforbundets innspill til ny regjeringserklæring

Den neste fireårsperioden vil være avgjørende for både klima og natur. Naturvernforbundet har følgende hovedkrav til en ny regjering:

Klimamålet for 2020 må nås og målet for 2030 økes

Målet om å redusere de norske innenlandske utslippene til 46,6–48,6 millioner tonn innen 2020 er bredt forankret i Stortinget og må derfor legges til grunn for den nye regjeringens klimainnsats de neste årene. Norges klimamål for 2030 må skjerpes i tråd med Paris-avtalen, og det må settes egne mål for innenlandske utslipp.

Ingen ny oljeleting og varige petroleumsfrie områder

Det må ikke tildeles noen nye letetillatelser. I tillegg må det opprettes varige petroleumsfrie områder i sårbare havområder. Dette inkluderer Svalbard, Bjørnøya, Jan Mayen, iskantsonen og polarfronten, Lofoten, Vesterålen og Senja (Nordland VI og VII og Troms II), Skagerrak, Møre-feltene og kystnære områder av Finnmark (50 km belte fra land).

Naturen må få sterkere beskyttelse

Våre felles naturverdier trenger bedre beskyttelse. Derfor må naturmangfoldloven ligge fast, uten at det åpnes for endringer denne fireårsperioden. Verneplanen for vassdrag må utvides, og Gjengedalsvassdraget og Øystesesvassdraget må varig vernes mot vassdragsutbygging. Det må videre opprettes nye nasjonalparker i Østmarka og Prekestolen.

Ny belønningsordning for morgendagens lokalsamfunn

De største byene har byvekstavtaler og belønningsordningen, der staten bidrar med penger til grønne transportløsninger, samtidig som kommunene må forplikte seg til en god arealpolitikk som reduserer bilbruken. Vi trenger en tilsvarende ordning også for de mindre byene landet rundt, som sikrer statlig (med)finansiering av miljøtiltak som sykkelveitbygging, etablering av ladestasjoner, støtte til kjøp av elsykler, energirådgiving for husholdningene osv. En betingelse for statlig støtte må være at kommunene fører en arealpolitikk som reduserer transportomfanget, hindrer vekst i bilbruken og sikrer nærnatur og matjord mot nedbygging.

Ingen vekst i flytrafikken

Utslippene fra flytrafikken må reduseres. I neste fireårsperiode kan det derfor ikke tillates eller planlegges nye flyplassutvidelser. Taxfreeordningen subsidierer flytrafikken og må avvikles.

Flere og mer detaljerte innspill

Klima, regnskog og biodrivstoff

Klimainnsatsen må økes

EU og Norges klimamål reflekterer ikke Paris-avtalens skjerpede mål om å holde den globale temperaturstigningen godt under 2°C, og helst under 1,5°C. Klimamålene reflekterer heller ikke prinsippene om global klimarettferdighet. Det er derfor behov for mer ambisiøse mål i Norge både for 2030 og 2050.

Regjeringen må:

- Sørge for å nå målet om å redusere de norske innenlandske utslippene til 46,6–48,6 millioner tonn innen 2020
- Øke det norske målet for 2030 og sette egne nasjonale mål for utslippskutt i alle sektorer
- Sørge for at Norge blir fossilfritt innen 2040
- Sikre at målet om å begrense den globale temperaturøkningen til 1,5 grader blir førende for all norsk politikk
- Bruke oljefondet som verktøy i det grønne skiftet samt trekke fondet ut av fossil energi og bruke en del av midlene til å investere i miljøløsninger for framtida

Norge må satse på klimafinansiering

Paris-avtalen forplikter rike land som Norge til å bistå utviklingsland med finansiering av både utslippsreduserende tiltak og tilpasning, og slik finansiering er en forutsetning for at utviklingsland skal kunne nå sine nasjonale utslippsmål. Som et rikt land med høye klimagassutslipp har Norge et stort ansvar for klimatiltak internasjonalt.

Regjeringen må:

- Lage en plan for gradvis opptrapping til 1 prosent av BNI i 2025 til klimafinansiering, noe som må innebære minst en dobling fra dagens nivå innen 2020 (til 10 milliarder kroner). I tråd med Paris-avtalen skal dette telles i tillegg til eksisterende bistand, altså ingen dobbelttelling, og bidraget skal være likt fordelt mellom tilpasning og utslippskutt

Satsing på bevaring av regnskog må videreføres

Regnskogbevaring er et svært viktig klimatiltak for at vi skal klare å stanse de globale klimaendringene. Avskoging og degradering av skog står for 10–15 prosent av menneskeskapte klimagassutslipp. Skogen er både et stort karbonlager og hjemmet til millioner av mennesker og majoriteten av landjordas dyre- og plantearter.

Regjeringen må:

- Trappe opp finansieringen av det norske klima- og skoginitiativet til 6 milliarder kroner årlig innen 2025 (underlagt samme kriterier som bistandsmidler)
- Arbeide for at urfolk- og skogfolks kollektive landrettigheter sikres i Norges innsats for å bevare verdens regnskoger
- Arbeide for at finansiering av regnskogbevaring ikke blir en del av kvotemarkedet og ikke brukes av industriland for å oppfylle sine utslippsforpliktelser
- Stanse import av produkter som bidrar til avskoging

På tide med grønn skatteomlegging

Prinsippet om at forurensere skal betale, og at tiltakshaver skal bære kostnadene ved miljøforringelse, må være et viktig prinsipp. Grønn skattekommissjons rapport er ikke blitt fulgt opp, og vi forventer at denne utredningen gir større konsekvenser i praktisk politikk enn hva vi har sett til nå.

Regjeringen må:

- Øke CO₂-avgiften til 1000 kroner/tonn CO₂ innen 2019 for petroleums-, transport- og oppvarmingssektorene
- Øke veibruksavgiften på diesel til minst samme nivå som for bensin
- Forsterke og differensiere flypassasjeravgiften
- Øke el-avgiften for å stimulere til økt energisparing og energieffektivisering
- Fjerne dagens diskriminerende ordning som gjør at arbeidsgiverbetalte kollektivtransport skattlegges, mens gratis parkeringsplass på jobb ikke skattlegges
- Avvikle miljøskadelige subsidier (som leterefusjonsordningen til mindre oljeselskap, støtten til skogsdrift i ulendt terreng samt støtten til bygging av skogsbilveier)
- Utrede en ordning med klimaavgift til fordeling, der inntektene fra økte avgifter på klimagassutslipp betales tilbake til folket

Still strenge krav til biodrivstoff

Biomasse for biodrivstoffproduksjon er en knapp ressurs med mange alternative anvendelsesformer. Høsting av biomasse kan ha betydelige negative konsekvenser for klima og naturmangfold, både globalt – noe palmeolje er et eksempel på - og i Norge, der eventuell økt hogst reiser betydelige motforestillinger.

Regjeringen må:

- Sørge for at palmeoljebasert drivstoff og fyringsolje snarest tas ut av bruk i Norge
- Innrette virkemidler slik at norsk biodrivstoffproduksjon baseres på avfallsressurser
- Primært bruke skogressursene til å produsere kvalitetstømmer, for å erstatte klimaskadelig stål og betong
- Utarbeide en helhetlig plan som viser hvordan bioressursene kan brukes best, for å kutte klimagassutslipp og ta vare på natur

Olje og gass

Ingen nye letetillatelser eller utvinningskonsesjoner

Klimautfordringen gjør at bruk av olje og gass må reduseres og på sikt fases ut. Norge må ta sin del av ansvaret og sørge for en omstilling bort fra fossile energikilder og over til et lavutslippssamfunn. For å få til denne omstillingen må det tas i bruk en rekke virkemidler. Vi må også ta vare på de sårbare havområdene, som er viktige for naturen og grunnlag for bærekraftige næringer.

Regjeringen må:

- Sikre de særlig verdifulle områder (SVO), inkludert Svalbard, Bjørnøya, Jan Mayen, iskantsonen og polarfronten, Lofoten, Vesterålen og Senja (Nordland VI og VII og Troms II), Skagerrak, Møre-feltene og kystnære områder av Finnmark (50 km belte fra land) som varige, petroleumsfrie områder
- Ikke dele ut nye letetillatelser eller utvinningskonsesjoner til petroleumsindustrien

- Fremme en nedtrappingsplan med mål om å fjerne friinntekten, leterefusjonsordningen og andre gunstige avskrivningsregler for petroleumsvirksomhet
- Legge fram en omstillingsplan for utfasing av petroleumsindustrien, som sikrer miljø, arbeidsplasser og økonomi for framtida
- Avvikle TFO-ordningen
- Gjennomføre en grundig utredning av Norges totale karbonrisiko opp mot målene i Paris-avtalen, inkludert petroleumsskatteregimet, leterefusjonsordningen, SDØE, statens eierskap i selskaper samt Statens Pensjonsfond Utlands investeringer, og iverksette tiltak for å redusere karbonrisikoen til lavest mulig nivå

Energi

Få fart på energieffektivisering

Den mest miljøvennlige strømmen er den som ikke brukes. Energieffektivisering er viktig for å hindre både naturinngrep og klimagassutslipp. Derfor må regjeringen satse offensivt på energisparing og energieffektivisering.

Regjeringen må:

- Følge opp Stortingets vedtak om 10 TWh energieffektivisering i byggsektoren innen 2030
- Innføre effektive støtteordninger som fremmer energisparing, energieffektivisering og raskere utfasing av fossil energi
- Sørge for at sektorplaner, byggeforskrifter og andre statlige tiltak alltid sikrer lavere energiforbruk.
- Ikke videreføre systemet med elsertifikater etter 2020

Samferdsel

Jernbane og kollektivtrafikk må få høyeste prioritet

Økt kapasitet i veinettet og på flyplassene legger grunnlag for et samfunn med høyt energibehov og høye utslipp. Vi ser at trafikkveksten i stor grad spiser opp reduksjonene i klimagassutslipp som oppnås gjennom bedre motorteknologi og alternative drivstoff.

Regjeringen må:

- Hindre bygging av nye rullebaner og avvikle taxfree-ordningen
- Sørge for at satsingen på jernbane kommer i stedet for bygging av nye kapasitetsøkende motorveier. Veimidlene må prioriteres til vedlikehold, sikkerhet og mindre utbedringer av dagens veinett samt til kollektiv- og gange/sykkeltiltak
- Sikre høy innsats for å bedre jernbanens driftsstabilitet
- Utarbeide en plan for konkurransedyktig person- og godstrafikk på jernbanen mellom landsdelene og til Sverige/kontinentet samt gjennomføre korridorvis utredninger i tråd med denne
- Stille krav til kommunene/regionene om en helhetlig areal- og transportpolitikk som bygger opp om de statlige jernbaneinvesteringene
- Ta i bruk virkemidler som flytter godstransport fra veg til sjø og bane

Stat og kommuner sammen for redusert bilbruk

Gjeldende nasjonalt mål er at veksten i persontransporten i de større byområdene skal tas med kollektivtransport, sykkel og gange. Det er på tide at målet skjerpes, med tilhørende statlige virkemidler, og at også mindre byer og tettsteder får mulighet til å inngå liknende avtaler.

Regjeringen må:

- Sette nye og skjerpede mål for reduksjon av biltrafikken
- Satse på ambisiøse avtaler med de store byene basert på helhetlige arealplaner og statlig medfinansiering
- Sikre tilsvarende mekanismer/avtaler også for mindre byer/tettsteder og betydelige midler til sykkelsatsing, gitt at kommunene fører en god areal- og transportpolitikk (se eget punkt til slutt i dokumentet)

Forbruk og forurensing

Vi trenger en miljøriktig forbrukspolitik

Nordmenns materielle forbruk er langt over jordas tåleevne og veldig høyt sammenliknet med andre land. En stor del av miljø- og ressursbelastningen globalt skyldes et høyt forbruk av varer med kort levetid. Produkter må få lengre levetid, delingsøkonomien stimuleres og det bør bli enklere å få ting reparert. Til dette fins det flere virkemidler.

Regjeringen må:

- Lage en tydelig nasjonal strategi for ressurseffektivitet, som inkluderer mål for avfallsreduksjon, gjenbruk og materialgjenvinning. Denne bør gjelde for husholdningsavfall, næringsavfall og biprodukter i industriell produksjon og havbruk
- Innføre nullsats for merverdiavgift på reparasjoner
- Utvide reklamasjonsretten for produkter
- Stille krav om at alle kommuner, som del av den lovpålagte husholdningsrenovasjonen, legge til rette for reparasjon og gjenvinning
- Innføre strengere krav til matprodusenter og -butikker, og forbedre forbrukerinformasjon, for å hindre matkasting og oppnå bedre ressursutnyttelse

Krafttak mot plastforurensing

Plastforbruket i verden øker kraftig og i takt med forbruksvekst. Tilgangen på billig olje og gass har medført et stort volum av plastproduksjon, som har utkonkurrert mange andre materialer. Mye av plasten ender i naturen og utgjør et stort forsøplingsproblem.

Regjeringen må:

- Innføre påbud om utsortering av avfall, inkludert plast, i både husholdningene og næringslivet
- Innføre høy avgift på plast
- Øke panten på drikkevareemballasje og innføre pant på flere typer emballasje
- Utrede forbud mot spesielt forsøplende engangsemballasje

Naturmangfold

Mer skogvern og naturvennlig skogbruk

Skogen er hjem til omtrent halvparten av våre truede arter, de fleste i gammelskog. Den boreale skogen er et av verdens største karbonlager. Bare i Norge lagrer skogen over 7 mrd. tonn CO₂. Skogvern og skogbruk er derfor viktig i et miljøperspektiv.

Regjeringen må:

- Verne 6 prosent av den produktive skogen i løpet av fireårsperioden, på vei mot målet om 10 prosent vern av produktiv skog
- Sikre hensynet til biologisk mangfold og friluftsliv ved all skogsdrift, noe som også betyr at kun økologisk tilhørende treslag kan brukes ved planting
- Fjerne miljøfiendtlige tilskudd, f.eks. til drift i bratt terreng, ødeleggelse av INON-områder og skogsbilveibygging
- Stanse bruken av pøbelgranarter og andre fremmede risikoarter
- Styrke hensyn til biologisk mangfold og friluftsliv samt frivillige organisasjoners muligheter til innsyn og innspill i saker som reguleres av markaforskriften

Styrk naturmangfoldloven og naturforvaltningen

Regjeringen Solberg har svekket naturmangfoldloven de siste fire årene, samtidig som de har gjort en rekke endringer i forvaltningen som har gjort det lettere å ta mindre hensyn til naturverdier i enkeltsaker. Stortingsmeldingen Natur for livet, som er den norske handlingsplanen gjennom konvensjonen for biologisk mangfold, inneholder ikke de nødvendige tiltakene for å innfri våre internasjonale krav om å stanse tapet av natur innen 2020.

Regjeringen må:

- Sikre naturen grunnleggende rettssikkerhet i Norge. Naturmangfoldloven må ligge fast
- Sikre nok økonomiske ressurser til faglig sterk miljøkompetanse i alle kommuner
- Premiere kommuner som driver en god arealpolitikk og som ivaretar verdifull natur
- Sikre at artstapet stanses, og at vi når Aichi-målene innen 2020
- Legge nasjonale og internasjonale miljømål og forpliktelser til grunn for alle vedtak som kommunene skal fatte. I tillegg sørge for at det finnes klage- og innsigelsesinstitutt som kan sikre at disse målene og forpliktelsene ivaretas i alle vedtak som har betydning for naturen

Få fart på økologisk grunnkart

Vi har for dårlig kunnskap om hvilke arter og naturtyper som finnes i våre økosystemer. For å drive god planlegging og forvaltning trengs et økologisk grunnkart for norsk natur. Arbeidet er så vidt kommet i gang, men må styrkes betydelig. Samtidig må det sikres at all natur-informasjonen tilflyter de instanser som berører natur i sin forvaltning

Regjeringen må:

- Ha fortgang i arbeidet med utvikling av et økologisk grunnkart
- Øke ressursene i betydelig grad for kartlegging av all norsk natur
- Gjøre datagrunnlaget lett tilgjengelig og sikre at kunnskapen tas i bruk i forvaltningen og av næringslivsaktører

Velg ut flere prioriterte arter og utvalgte naturtyper

Arbeidet med å sikre overlevelsen til vår mest sårbare natur og de mest akutt trua artene må strykes betydelig.

Regjeringen må:

- Lage handlingsplaner og vedta minst 100 nye prioriterte arter
- Lage handlingsplaner og vedta minst 20 nye utvalgte naturtyper

Sikre levedyktige bestander av rovdyr

Alle de fire store rovdyra våre, ulv, jerv, bjørn og gaupe, står på rødlista over truede arter. Ulven er kritisk truet, jerv og bjørn er sterkt truet. Gaupa har fått forverret status fra sårbare i 2010 til sterkt truet i 2015. Både jerv, gaupe og bjørn ligger per i dag langt under det bestandsmålet som Stortinget har vedtatt.

Regjeringen må:

- Stanse all lisensjakt på bjørn inntil bestandsmålene er nådd
- Redusere antall skadefellingsløyver til et absolutt minimum. Kun skadefelling der det er påvist meget store og akutte skader på husdyr eller tamrein aksepteres
- Øke innsatsen for å bekjempe ulovlig jakt på rovdypene
- Utvide ulvesona og øke bestandsmålet til 15–20 familiegrupper, der minimum 15 familiegrupper må være i revirer som i sin helhet ligger på norsk side
- Avskaffe hiuttak av tisper og nyfødte jervevalper samt vårsnøjakt på bjørn som metode
- Sikre at bestandsmålene nåes gjennom redusert avskyting, bevisst bestandsoppbygging og en helhetlig, overordna forvaltning i tråd med naturmangfoldlovens § 4-12
- Endre forskriften slik at totale nasjonale jaktkvoter (kvote- og lisensjakt) behandles opp mot nasjonalt lovverk og internasjonale konvensjoner
- Ikke endre dagens forvaltningsregime for kongeørn, som er tilfredsstillende og kunnskapsbasert

Stans spredningen av fremmede arter

Norsk svarteliste (2012) gir en god oversikt over fremmede arter som ikke finnes opprinnelig i vår natur, men som er flyttet hit av mennesker. 217 arter utgjør en svært høy eller høy risiko, og må bekjempes. På global basis er fremmede arter vurdert som en av de største truslene mot stedegen natur og mot økosystemene.

Regjeringen må:

- Forby salg, utsetting og bruk av økologisk skadelige høyrisikoarter, inkludert alle fremmede risikoarter som benyttes i norsk skogbruk
- Betydelig intensivering av arbeidet med aktivt å fjerne høyrisikoarter fra naturen

Reduser det økologiske fotavtrykket til oppdrettsnæringen

Oppdrettsnæringen er langt fra bærekraftig og miljøbelastningen er uakseptabel. Rømming og produksjon av lakselus har i lang tid vært et svært stort problem og en trussel mot sårbare bestander av sjøørret og villaks.

Regjeringen må:

- Ikke tillate vekst i oppdrettsnæringen før miljøutfordringene er løst
- Redusere oppdrettsvolumet i økologisk hardt belasta områder og der negativ påvirkning fra oppdrett truer økosystem og arts mangfold i fjorder og vassdrag

- Innføre krav om at all oppdrettsfisk merkes, slik at rømt fisk kan identifiseres og spores tilbake til anlegget
- Innføre regler på konsesjonsnivå for oppdrettsnæringen, der rømming, svinn og fôr er styrende prestasjonsindikatorer for den enkelte oppdretter
- Sikre en rask overgang til lukket teknologi i oppdrettsnæringen

Opprett nye nasjonalparker og andre verneområder

En evaluering av alle verneområdene i fastlandsnorge (NINA Rapport 535 – 2010) slår fast de viktigste områdene for biologisk mangfold i for liten grad er sikret gjennom vern.

Regjeringen må:

- Opprette nye marine verneområder, for å nå målet om 10 prosent marint vern innen 2020, inkludert de internasjonale verdifulle områdene Børgin og Skarnsundet i Nord-Trøndelag
- Ikke åpne for inngrep i verneområder som går på bekostning av verneverdiene, og inngrep som forutsetter at eksisterende vern oppheves
- Etablere nye nasjonalparker i Østmarka og Preikestolen
- Vedta Lofotodden nasjonalpark

Mer vassdragsvern

7 av 10 vassdrag er utbygd. Vår vassdragsnatur er unik og fungerer som naturens blodårer. Svært mange vassdrag er sterkt negativt påvirket av kraftutbygging.

Regjeringen må:

- Utvide verneplanen for vassdrag
- Verne Gjengedalvassdraget, Øystesevassdraget og Vinda mot kraftutbygging
- Sikre kartlegging og økte ressurser til restaurering og bedre forvaltning
- Sørge for at vilkårsrevisjoner gir en positiv miljøeffekt
- Ikke åpne for småkraftutbygging i verna vassdrag
- Sikre at det gjennomføres skikkelige biologiske kartlegginger og miljøutredninger i forbindelse med kraftutbygginger, siden dagens ordning er faglig utilstrekkelig

Ikke bygge ut naturødeleggende vindkraft

Stortinget ga tydelig signal ved behandlingen av energimeldingen om at konfliktene rundt natur- og areal forbindelse med utbygging av vindkraft må reduseres. Flere vindkraftanlegg ligger til avgjørelse, bl.a. i viktige villreinområder. NVE har fått i oppdrag å lage en «Nasjonal ramme for vindkraft på land», men hensyn til natur og miljø kommer ikke fram i mandatet. Storheia vindkraftpark på Fosen er svært omstridt. Flere aktører, inkludert Naturvernforbundet, har klart anbefalt at parken ikke må få konsesjon. Etter at konsesjon er blitt gitt, pågår det en rettssak om lovligheten av å bygge ut vindkraftparken. Samtidig er anleggsarbeidet i gang.

Regjeringen må:

- Legge ivaretagelse av natur og miljø inn som formål i arbeidet med «nasjonal ramme for vindkraft» og implementere urfolksrettigheter som konkret punkt.
- Avslå konsesjon på Hovatn Aust vindkraftverk
- Stanse anleggsarbeidet med Storheia vindkraftpark så lenge rettssaken pågår

Mindre motorferdsel i naturen

Liberalisering av motorferdselregelverket går på bekostning av planter og dyr som trenger stillhet og ro. I tillegg har det uheldige konsekvenser for friluftslivet.

Regjeringen må:

- Endre reglene for motorferdsel i utmark slik at hensyn til sårbare arter samt friluftslivet settes først, og at kun nyttekjøring tillates
- Gjennføre nasjonale vannskuterregler med 400-meterssone

Strengere krav til mineralnæringa

Mineraler er ikke-fornybare ressurser som bør utnyttes best mulig. Samtidig kan utvinningen føre til store naturinngrep. Om mineralnæringa skal ha en framtid i Norge, må vi stille strenge miljøkrav som sikrer at utvinningen ikke går på bekostning av viktige naturverdier og naturbaserte næringer.

Regjeringen må:

- Innføre totalforbud mot nye sjødeponi av gruveavgang og avslutte eksisterende deponier
- Innføre et moratorium på gruvedrift på havbunnen
- Stille krav om maksimal ressursutnyttelse og reduksjon av avfallsmengden fra gruver. Mest mulig av massen må tas i bruk, samtidig som resterende masse så langt det er mulig må tilbakeføres i gruvegangene
- Stille krav om underjordsdrift der det er mulig
- Stille krav om økonomisk garanti for opprydding, rehabilitering, revegetering av naturområder ved tillatelser til mineralutvinning og andre større inngrep
- Innføre et avgiftssystem som fremmer driftsformer med alternativ bruk av overskuddsmasse, underjordsdrift og tilbakefylling, slik at det blir god ressursutnytting, lite behov for ytre deponi og mindre naturinngrep

Utvikling og demokrati

Helhetlig energibistand

Energi er en viktig del av norsk utviklingspolitikk. Det er et viktig felt som er avgjørende både for utvikling og miljø. Vi trenger en helhetlig energibistand som skal bidra til lavutslippsutvikling og komme de fattigste til gode. Dette innebærer å legge vekt på energitilgang og energieffektivitet. Det siste er nødvendig for å sikre tilgang til gode energitjenester uten unødvendig store investeringer.

Regjeringen må:

- Sikre at mesteparten av Norges energibistand rettes mot de fattigste, noe som ofte innebærer småskala og desentraliserte energiløsninger
- Sikre en helhetlig energibistand som når norske bistandsmål ved å utvikle felles kriterier for klimaeffekt, utviklingseffekt og fattigdomsorientering for all norsk energibistand
- Sikre at energibistanden har en demokratieffekt ved at urfolk, berørte lokalsamfunn og sivilt samfunn har mulighet til å delta i og påvirke lokale og nasjonale energiprosesser der norsk bistand er involvert

Sats på åpenhet og demokrati

Åpenhet og demokrati er viktig for frivillige organisasjoners mulighet til å påvirke. De siste årene har dette blitt betydelig svekket i et av våre naboland, Russland. Dette er en utvikling som vi må jobbe aktivt med. Den samme utviklingen skjer nå dessverre i de tidligere sovjetstatene i Sentral-Asia. Det er bekymringsfullt at Norges innsats her er sterkt redusert, samtidig som bistand fra USA nå ser ut til å forsvinne fra området.

Regjeringen må:

- Legge press på russiske myndigheter for å sikre frivillige organisasjoners kår i landet
- Gjenopprette innsatsen for miljø og demokratiutvikling i Sentral-Asia

Virkemidler overfor mindre byer

Ny belønningsordning for morgendagens lokalsamfunn

De største byene har byvekstavtaler og belønningsordningen, der staten bidrar med penger til kollektivtransport, sykkel-satsing etc., samtidig som kommunene må forplikte seg til en god arealpolitikk som hindrer vekst i bilbruken og styrker kollektivtransport, sykkel og gange. Vi savner tilsvarende virkemidler overfor de mindre og mellomstore byene/tettstedene og foreslår derfor en ny ordning med om lag samme økonomiske ramme.

Regjeringen må:

- Innføre en ny belønningsordning for mindre og mellomstore byer/tettstedet, som sikrer statlig (med)finansiering av flere miljørelaterte tiltak, som sykkelveiutbygging, etablering av ladestasjoner, støtte til kjøp av elsykler, energirådgiving for husholdningene, etablering av gode gjenbruks- og gjenvinningsordninger osv. En betingelse for statlig støtte må være at kommunene kartlegger naturverdiene i kommunene og fører en arealpolitikk som reduserer transportomfanget, hindrer vekst i bilbruken og sikrer nærnatur og matjord mot nedbygging